

Пархоменко В.В.,
к.е.н., доцент,
декан фінансово-економічного факультету,
Національна академія статистики, обліку та аудиту
(м. Київ)

ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ ЗА СКЛАДОВИМИ ІНДЕКСУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: ЧИННИКИ ЗРОСТАННЯ ТА ГАЛЬМУВАННЯ

Для визначення місця країни у глобальному конкурентному світі Всесвітнім економічним форумом (ВЕФ) щорічно (із 2004 року) обчислюється Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, GCI). Зведений індекс, як інтегральний показник, розраховується на основі 98 індикаторів, об'єднаних у 12 груп. Важливість та значення розрахунку цього індексу полягає в тому, що аналізуючи його складові, кожна країна отримує інформацію щодо проблемних моментів своєї економічної політики, визначає суттєві перепони на шляху свого економічного розвитку.

Оновлена у 2018 р. методика розрахунку GCI має за мету оцінювання динамічності розвитку світової економіки в умовах Четвертої індустріальної революції [1, с. 85], основу якої складає використання великих даних, автономних роботів, моделювання, розвиток цифрових технологій, кібербезпеки, адитивного виробництва [2, с. 22].

У рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності Україна у 2019 р. зайняла 85 місце серед 141 країни, втративши дві позиції, у порівнянні із 2018 роком [3]. Зміна позицій країни в цьому рейтингу за його основними складовими відображена в табл. 1.

Таблиця 1

Позиції України за складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності у 2018-2019 рр.

Складові індексу	Місце України		Зміни позиції, +, -
	2018 р.	2019 р.	
Інститути	110	104	↑ 6
Інфраструктура	57	57	-
Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ)	77	78	↓ 1
Макроекономічна стабільність	131	133	↓ 2
Здоров'я	94	101	↓ 7
Навички	46	44	↑ 2
Ринок товарів	73	57	↑ 16
Ринок праці	66	59	↑ 7
Фінансова система	117	136	↓ 19
Розмір ринку	47	47	-
Динамічність бізнесу	86	85	↑ 1
Інноваційний потенціал	58	60	↓ 2

Джерело: [3; 4]

Як бачимо, Україна втратила позиції за такими складовими Індексу, як впровадження ІКТ, макроекономічна стабільність, здоров'я, фінансова система, інноваційний потенціал. Найбільший регрес зафіксований за складовою «Фінансова система» (мінус 19 позицій). На 7 пунктів втрачені позиції за рівнем здоров'я населення.

Отже, найбільшим чинником гальмування росту конкурентоспроможності України аналітики ВЕФ називають слабкість фінансової системи країни. Вітчизняні науковці причини цього вбачають у наступному [5]:

- слабкій функціональності податкової системи;
- низькому рівні капіталізації банківської системи;
- збереженні вагомій частки готівкових розрахунків в економіці.

Таким чином, одним із орієнтирів підвищення конкурентоспроможності України є забезпечення стійкості фінансової системи країни.

Аналізуючи регрес за індикатором «Здоров'я», слід звернути увагу хоча б на такі факти[6]:

- середня тривалість життя в Україні складає 72 роки, в країнах Європейського Союзу – 81 рік;
- кошти пацієнтів в Україні становлять 99% у загальних витратах на лікарські засоби.

Отже, розпочата медична реформа має дати поштовх у зростанні конкурентоспроможності України за цим індикатором.

Натомість, певні успіхи спостерігаються за індикаторами «Ринок товарів» (плюс 16 позицій), «Ринок праці» (плюс 7 позицій) та «Інститути» (плюс 6 позицій). Найвагомим чинником зростання конкурентоспроможності України у дослідженні ВЕФ визнано позитивні зміни на ринку товарів. Дійсно, аналіз показників зовнішньої торгівлі свідчить, що в Україні зростає експорт, розширюється географія зовнішньої торгівлі. Проте, як і в попередні роки, у 2019 р. в Україні наявне пасивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами: експорт товарів склав 50054,6 млн. дол., а імпорт – 60800,2 млн. дол. [7].

Таким чином, аналіз позицій України за складовими Індексу глобальної конкурентоспроможності дозволяє зробити висновки про важливість цього рейтингу, як інструменту визначення конкурентних переваг країни та чинників, що стримують її економічний розвиток.

Використана література

1. Горбаль Н. І., Григор'єв О. Ю., Козачук А. Ю., Козачук Н. Ю. Україна в рейтингах глобальної конкурентоспроможності. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2019. Том 1. № 1. С. 83-90.

2. Тимошенко О. В. Виклики та загрози четвертої промислової революції: наслідки для України. *БізнесІнформ*. 2019. № 2. С. 21-29.

3. Schwab K. *The Global Competitiveness Report 2019*. Geneva. 666 p. URL: <http://www3.weforum.org>.